

Απαρχές της Γεωγραφίας

- Η γεωγραφία είναι η επιστήμη που ασχολείται με τη φυσική διάρθρωση της ανθρώπινης δραστηριότητας. Κατέχει, λοιπόν, αμφιλεγόμενη θέση στην παραδοσιακή οργάνωση της γνώσης. Δεν είναι ‘καθαρά’ φυσική ή κοινωνική.

Περιβαλλοντικός Ντετερμινισμός

- «Ο χώρος είναι η βασική μεταβλητή που επηρεάζει την ατομική συμπεριφορά αλλά και την όλη οργάνωση και λειτουργία της κοινωνίας».
- Απόψεις που αποτέλεσαν υπόβαθρο της αποικιοκρατίας:
Δικαιολόγησαν ‘εκπολιτιστικού’ τύπου επεμβάσεις, συγκαλύπτοντας τις εκμεταλλευτικές σχέσεις κέντρου-περιφέρειας.

Friedrich Ratzel (1844-1904)

- «οι πολιτισμικές και φυσικές μορφές και φαινόμενα μπορούν να μελετηθούν συστηματικά».
- Γεωπολιτική θεωρία περί ‘ζωτικού χώρου’ (χρησιμοποιήθηκε από τους ναζιστές).

Βιογεωγραφία
Κράτος: διαρκώς
αναπτυσσόμενος
‘οργανισμός’ με
εξελισσόμενα
σύνορα.

Κεντρικό ερώτημα: Η προσαρμογή του πληθυσμού στο περιβάλλον του

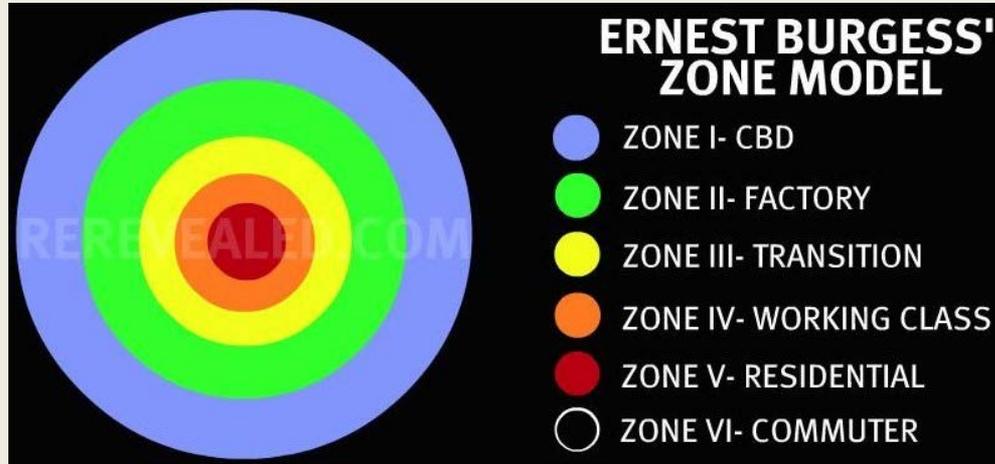
- Μεσοπόλεμος: Κοινωνιολογική Σχολή του Σικάγο
Βασικός μηχανισμός για να κατανοηθεί η ομοιομορφία της κατανομής του οικιστικού χώρου στις οικονομίες της αγοράς είναι ο ανταγωνισμός (για την κατάληψη χώρου).

Άλλες έννοιες:

- *Κοινωνικός διαχωρισμός*: διαρθρώνει τον πολεοδομικό ιστό (έντονος στις Αμερικανικές πόλεις με φυλετικές μειονότητες).
- *Κυριαρχία ομάδων στο χώρο*: η δυνατότητα επιλογής χώρου κατοικίας και επομένως προδιαγραφής του τρόπου αστικής ανάπτυξης και επέκτασης.
- *Εισβολή και διαδοχή*.

Κριτική

- Αντί να προχωρήσουν την ανάλυση των διαδικασιών 'προσαρμογής' των πληθυσμών στις πόλεις, επέμεναν να τονίζουν τη μορφολογία των πόλεων.

Όμως, τέτοιου τύπου ερωτήματα δεν είχαν αντιμετωπιστεί στο παρελθόν.

- Επηρέασαν καθοριστικά την Κοινωνική Γεωγραφία και Αστική Κοινωνιολογία

Θετικισμός - Ποσοτική Γεωγραφία

Η ποσοτική γεωγραφία νομιμοποιεί ως επιστήμη μόνο αυτή που διατυπώνει νόμους: πχ. σχολή του Σικάγο.

Το επιστημονικό κύρος εξαρτάται από:

- Εμπειρικές πραγματικότητες και προτάσεις.
 - Συνολικά αποδεκτή επιστημονική μέθοδο.
 - Κατασκευή θεωριών που μπορούν να αποδειχθούν εμπειρικά.
 - Σταδιακή συνένωσή τους σε νόμους καθολικής ισχύος.
-
- Επαγωγικός συλλογισμός:
Συγκεκριμένο → εμπειρική γενίκευση → καθολικό
(universal)

Τέλη δεκαετίας 1960: Κριτική στην 'ποσοτική' ή 'χωρική' γεωγραφία

Κριτική στο επιστημολογικό επίπεδο (Θεωρία της Επιστήμης)

- 'Φετιχισμός του χώρου': Η 'χωρική' γεωγραφία επιμένει να εξηγεί τις χωρικές κατανομές με χωρικές κατανομές.
 - ❑ «Υπάρχουν και ποιοτικοί παράγοντες που δεν είναι μετρήσιμοι. Τα φαινόμενα του χώρου είναι σύνθετα και τα υποκείμενα πολυδιάστατα».
 - ❑ Η 'κριτική' γεωγραφία υποστηρίζει τη λογική αδυναμία να ορισθούν 'χωρικές' παράμετροι ανεξάρτητες από το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν.

Κριτική στη μέθοδο

- «ο στατιστικός συσχετισμός δεν συνεπάγεται αιτιακή σχέση»
Συσχετισμός : μαύρου → αναλφάβητου πληθυσμού

Σήμερα

- Η φυσική γεωγραφία είναι πλησιέστερη προς τις φυσικές επιστήμες, αφού αναλύει και ερμηνεύει τα φυσικά φαινόμενα και το μη ανθρωπογενές περιβάλλον: το κλίμα, τη βλάστηση, το έδαφος, τα νερά το υπέδαφος...
- Η ανθρωπογεωγραφία: αναλύει την παραγωγή και τις επιπτώσεις των ανθρωπίνων δημιουργημάτων και ερμηνεύει
 - την οργάνωση των δραστηριοτήτων στο χώρο σε διάφορες κλίμακες (από τη γειτονία μέχρι το διεθνή χώρο),
 - σε διαφορετικές χρονικές περιόδους,
 - σε διαφορετικά επίπεδα ανάλυσης (από το κοινωνικο-πολιτικό ως οικονομικό), και
 - με διαφορετικές emphases (από την εσωτερική διάρθρωση των πόλεων ως την αστικοποίηση στο παγκόσμιο επίπεδο).